

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

متقین چه کسانی هستند: آن‌هایی که محبوب الله اند؟

(ترجمه)

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾

[بقره: ۱۸۳]

ترجمه: ای کسانی که ایمان آورده‌اید! روزه بر شما فرض شده همان‌گونه که بر کسانی قبل از شما فرض شده بود، تا پرهیزگار شوید. همه‌گی ما منحصراً انسان در عرصه‌های مختلف زنده‌گی؛ از قبیل: عرصه تحصیلی، کاری، خانواده‌گی و... اهدافی داریم که برای بدست آوردن آن سعی و تلاش می‌کنیم. اما هدف ما از رسیدن به رمضان که بخاطر کسب آن سعی و تلاش می‌نماییم، چیست و این هدف چگونه باید بر زنده‌گی ما تأثیرگذار باشد؟ در آیه فوق الله سبحانه و تعالی می‌فرماید که هدف از روزه گرفتن این است تا انسان متقی شود. اما تقوا چیست؟ چگونه از زمره متقیان شویم؟ در واقع هدف هر مسلمان باید این باشد تا از جمله متقین (بندگان محبوب الله) گردد، از جمله همان بنده‌گانی که الله متعال برای شان وعده مغفرت، رحمت، اجر و پاداش زیاد و بهشت را داده است و هم‌چنان آن‌ها را از شر و فتنه حفاظت می‌نماید و در انجام اعمال صالح توفیق نصیب شان می‌کند. هم‌چنان متقین کسانی اند که الله متعال آن‌ها را دوست خویش توصیف نموده است. الله متعال می‌فرماید:

﴿إِنَّ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ﴾

[مُلک: ۱۲]

ترجمه: کسانی که از پروردگار شان در نمان می‌ترسند، مسلماً، آمرزش و پاداش بزرگی دارند!

﴿قُلْ أُوْنِبْتُكُمْ بِخَيْرٍ مِنْ ذَلِكُمْ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَأَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَرِضْوَانٌ مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ وَبِصِيرٍ بِالْعِبَادِ﴾

[آل عمران: ۱۵]

ترجمه: بگو آیا شما را به بهتر از این‌ها خبر دهم برای کسانی که تقوا پیشه کرده‌اند نزد پروردگارشان باغ‌هایی است که از زیر [درختان] آن‌ها نهرها روان است در آن جاویدانه بمانند و همسرانی پاکیزه و [نیز] خشنودی الله را دارند و الله به امور بندگان [خود] بینا است.

﴿بَلَىٰ مَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ وَاتَّقَىٰ فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ﴾

[آل عمران: ۷۶]

ترجمه: آری هر که به پیمان خود وفا کند و پرهیزگاری نماید بی‌تردید الله پرهیزگاران را دوست دارد.

﴿وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا﴾

[آل عمران: ۱۰۲]

ترجمه: و هر کس تقوای الهی پیشه کند، الله راه نجاتی برای او فراهم می‌کند، و او را از جایی که گمان ندارد روزی می‌دهد؛ و هر کس بر الله توکل کند، کفایت امرش را می‌کند؛ الله فرمان خود را به انجام می‌رساند؛ و الله برای هر چیزی اندازه‌ای قرار داده است!

﴿إِنَّهُمْ لَنْ يُغْنُوا عَنْكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَإِنَّ الظَّالِمِينَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُتَّقِينَ﴾

[جاثیه: ۱۹]

ترجمه: آنان هرگز در برابر الله از تو حمایت نمی‌کنند [و به هیچ وجه به کار تو نمی‌آیند] و ستمگران بعضی‌شان دوستان بعضی دیگر اند و الله یار پرهیزگاران است.

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَآمِنُوا بِرَسُولِهِ يُؤْتِكُمْ كِفْلَيْنِ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيَجْعَلْ لَكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾

[حدید: ۲۸]

ترجمه: ای کسانی که ایمان آورده‌اید! تقوای الهی پیشه کنید و به رسولش ایمان بیاورید تا دو سهم از رحمتش به شما ببخشد و برای شما نوری قرار دهد که با آن (در میان مردم و در مسیر زنده‌گی خود) راه بروید و گناهان شما را ببخشد؛ و الله غفور و رحیم است. مسلماً، هر بنده مخلص باید آرزو و حسرت متقی شدن را داشته باشد، اما چه کسانی متقی بوده و ویژه‌گی‌های ایشان چیست؟ ممکن است ما فکر کنیم که متقی کسانی اند که بیشترین اوقات خویش را به مسجد و نماز خواندن و تسبیح و دعا کردن سپری می‌کنند و زیاد روزه می‌گیرند، لباس‌های مخصوص مذهبی می‌پوشند و از داشتن امکانات زنده‌گی چشم پوشی می‌کنند. اگر از تقوا چنین تصویری داشته باشیم ممکن بیشترین اوقات خود را در تلاش انجام دادن چنین اعمالی سپری نماییم، تا ما نیز از جمله متقین شویم. آیا دیدگاه اسلام نیز از متقی چنین است؟

عمر بن خطاب رضی الله عنه از ابی بن کعب سؤال نمود: «حقیقت تقوا چیست؟» بن کعب چنین جواب داد: «آیا هرگز از راه پر خاری با لباس بلند و گشاده‌ای گذشته‌ای؟» عمر رضی الله عنه جواب داد، بلی. بن کعب، گفت: در آن حال چه کردی؟ عمر رضی

الله عنه پاسخ داد: «دامان خود را به دقت بلند نموده تا از تماس گرفتن به خاراها و پاره شدنش جلوگیری نمایم و بعد با دقت بسیار به راه خود ادامه دادم.» ابن کعب گفت: «این همان تقواست.» بناً، تقوا عمل بسیار محتاطانه و هوشیارانه‌ای که از داخل شدن به گناه جلوگیری می‌کند. و این حالتی است که انسان آگاهانه حضور خالقش را در زنده‌گی خویش درک نموده، خالق‌ی که تمام اعمال ما را تنظیم می‌کند، هم‌چنان انسان را انگیزه می‌دهد تا اوامرش را بجا آورده و از نواهی او سبحانه و تعالی پرهیز کند. تقوا از ماده «وقی» گرفته شده که به معنی حفظ و نگهداری است. عالم اسلام ابن حجر العسقلانی تقوا را چنین توصیف می‌کند: «تقوا عبارت از سپری است بین ما و عقوبات الله.» بناً کسی که تقوا پیشه می‌کند، آگاهانه از الله ترس داشته و همین ترس و پرهیزگاریش همانند سپری است در مقابل خشم و مجازات الله سبحانه و تعالی، راهی است که سبب می‌شود تا انسان به بندهٔ مخلص و فرمانبردار تبدیل شده و از تمام اوامر و نواهی الله سبحانه و تعالی اطاعت کند.

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُونَنَّ إِلَّا وَآتَمَّ مُسْلِمُونَ﴾

[آل عمران: ۱۰۲]

ترجمه: ای کسانی که ایمان آورده‌اید! آن‌گونه که حق تقوا و پرهیزگاری است، از الله بپرهیزید، و از دنیا نروید، مگر این‌که مسلمان باشید!

زمانی که پیامبر صلی الله علیه و سلم این آیه را تفسیر می‌کردند، فرمودند:

«أَنْ يُطَاعَ فَلَا يُعْصَى، وَيُشْكَّرَ فَلَا يُكْفَرُ، وَيُذَكَّرَ فَلَا يُنْسَى.»

ترجمه: الله را فرمان برند و او را نافرمان نباشند؛ الله را همواره یاد کنند و هرگز فراموش نکنند و الله را شاکر باشند و هرگز کافر نشوند.

علمای اسلام می‌فرمایند: «اشخاص متقی از جمله کسانی هستند که از اوامر الهی اطاعت نموده و از نواهی الله پرهیز می‌کنند.»

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ لِغَدٍ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ﴾

[حشر: ۱۸]

ترجمه: ای کسانی که ایمان آورده‌اید از (مخالفت) الله بپرهیزید؛ و هرکس باید بنگرد تا برای فردایش چه چیز از پیش فرستاده؛ و از الله بپرهیزید که الله از آن‌چه انجام می‌دهید آگاه است.

راجع به این آیه ابن کثیر می‌فرماید: «الله متعال برای مان امر می‌کند که از او اطاعت کنیم تا از آتش دوزخ نجات پیدا کنیم.» عالم بزرگوار حسن بصری می‌فرماید: «اشخاص متقی کسانی هستند که اوامر الله را بجا آورده و از نواهی اش پرهیز می‌کنند.» خلیفهٔ بزرگوار عمر بن عبدالعزیز می‌فرماید: «تقوا داشتن تنها به تمام روز را روزه داشتن و تمام شب را نماز خواندن خلاصه نمی‌شود، بلکه عبارت از ترک محرمات و انجام فرایض می‌باشد، که در نتیجه الله متعال برای چنین شخصی اجر عظیم اعطاء می‌کند.»

بناً متقین از جمله کسانی اند که از اوامر و نواهی الله متعال در تمام عرصه‌های زنده‌گی خویش از عبادات گرفته تا اخلاق، اجتماع، اقتصاد و سیاست اطاعت می‌کنند. روزی عمر بن خطاب رضی الله عنه بسوی اشخاصی که نماز می‌خواندند نگاه کرد و گفت: «هر

کدام از شما هر قدر که نماز بخوانید مرا فریب داده نمی‌توانید چون دین داری واقعی آن است که در تطبیق دین الله پایبند بوده و محتاطانه به اوامر الله چنگ زده و از نواهی اش دوری کنید.»

شخص متقی تنها به روزه گرفتن و نماز خواندن اکتفا نمی‌کند بلکه با همسر، اولاد، والدین و اقوام خویش به مهربانی رفتار نموده و حقوق شان را طبق شریعت اسلامی اداء می‌نماید. شخص متقی تنها قیام، تلاوت، ذکر و دعا و نماز خواندن زیاد انجام نمی‌دهد بلکه در وقت معامله با جنس مخالف با لباس تقوا، طبق نظام اجتماعی اسلام عمل می‌کند. شخص متقی تنها به صدقه دادن اکتفاء نمی‌کند بلکه در تجارت و اقتصاد خویش از ربا دوری جسته و مطابق نظام اقتصادی اسلام عمل می‌کند. شخص متقی کسی نیست که نماز بخواند و مسجد برود و در عین حال در مقابل کشتار امت مسلمه در سوریه و فلسطین و میانمار و دیگر جاها خاموشی اختیار نماید، بلکه طبق دساتیر اسلامی در مقابل ظلم و ستم صدای خویش را بلند نموده و استنادگی می‌کند.

شخص متقی تنها به نماز و روزه و حجاب امر به معروف نمی‌کند، بلکه انسانی است که حکام سرزمین‌های اسلامی را امر به معروف نموده در مقابل تطبیق نظام‌های کفری و فساد حکام خاموش ننشسته؛ و دعوت اسلامی که عبارت از تطبیق اسلام است، طبق دستور الله متعال حمل نموده تا دولت اسلامی را به طریقه نبوت تأسیس کند.

در نتیجه، تقوا مانند کلید است که دروازه‌های رحمت و بهشت را بروی مان می‌گشاید و همانند هر کلید دیگر که اگر دندان‌هایش با قفل برابر نباشد دروازه را باز نمی‌کند، این کلید نیز دروازه‌های بهشت بروی مان نمی‌گشاید تا این که تمام اعمال خویش را مطابق احکام اسلامی عیار سازیم و این تنها زمانی ممکن است که نظام الهی یعنی خلافت اسلامی بخاطر تطبیق ذره ذره قوانین اسلامی تأسیس شود و ما نیز بتوانیم در زیر چتر خلافت در اطاعت کامل از اوامر و نواهی الله زنده‌گی خویش را سپری نماییم.

رسول الله صلی الله علیه وسلم می‌فرمایند:

«كُلُّ أُمَّتِي يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ، إِلَّا مَنْ أَبِي». قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ وَ مَنْ أَبِي؟ قَالَ: «مَنْ أَطَاعَنِي دَخَلَ الْجَنَّةَ، وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ أَبِي»

ترجمه: تمام امتم به بهشت می‌روند مگر کسی که سر باز زند. از ایشان پرسیدند: ای رسول الله صلی الله علیه و سلم چی کسی سر باز می‌زند؟ فرمودند: آن که از من اطاعت کند به بهشت می‌رود و آن که از دستورات من سرپیچی کند به تحقیق سر باز زده است و از

ورود به بهشت محروم خواهد شد.»

داکتر نسرین نواز

رئیس بخش زنان دفتر مطبوعاتی مرکزی حزب التحریر

2 رمضان 1439 هـ.ق

18 می 2018 م